

NADERE AFWEGING REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU

Notitie 21 november 2012

Aanleiding

Per brief zijn een aantal overheids- en adviesinstanties geïnformeerd over de reikwijdte en het detailniveau van het planMER Buitengebied Leeuwarderadiel/Ferwerderadiel. Ten aanzien van de reacties op deze brief wordt in deze notitie een afweging gemaakt over de reikwijdte en detailniveau. Ook ambtshalve is er aanleiding om de reikwijdte van het planMER te verruimen. In deze notitie wordt aangegeven op welke punten dit aan de orde is.

Adviezen reikwijdte en detailniveau

Door de volgende instanties is gereageerd op een brief inzake reikwijdte en detailniveau:

- Provincie Fryslân;
- Wetterskip Fryslân.

De inhoud van de reactie wordt onderstaand kort samengevat. Daarnaast wordt het (gezamenlijke) standpunt van de gemeenten Leeuwarderadiel en Ferwerderadiel ten aanzien van deze reactie gegeven.

Provincie Fryslân

De Provincie wijst op het interim-beleid voor de intensieve veehouderij zoals dit genoemd is in de Provinciale Verordening Romte. Op dit moment wordt een grens gehanteerd van 300 NGE. De wijzigingsbevoegdheid voor bouwpercelen tot 3 hectare geldt daarom ook alleen voor reguliere melkveehouderijen.

Tot slot adviseert de Provincie aansluiting te zoeken bij de landschapstypen zoals omschreven in de Provinciale Verordening Romte.

Standpunt gemeenten

De gemeenten zijn zich bewust van het interim-beleid dat van kracht is voor intensieve veehouderij (IV). Al hoewel beide gemeenten kansen zien voor de ontwikkeling van IV-bedrijven en met name IV als neventak voor akkerbouwbedrijven, is zij zich er ook van bewust dat deze vorm van veehouderij andere leefbaarheids- en gezondheidseffecten met zich meebrengt als de grondgebonden veehouderij. In de nieuwe bestemmingsplannen wil men daarom terughoudend omgaan met uitbreidingsmogelijkheden voor IV-bedrijven.

Beide gemeenten kiezen er voor de bestaande IV-bedrijven en bedrijven met een IV-tak beperkte uitbreidingsmogelijkheden te bieden. Bestaande IV-bedrijven kunnen via een wijzigingsprocedure een bouwperceel krijgen van maximaal 1,5 hectare. Intensieve neventakken krijgen een oppervlakte van maximaal 2.500 m² (via afwijking). Aan nieuwe IV-bedrijven kan worden meegewerkt op basis van een aparte planologische procedure. Daarmee wordt invulling gegeven aan het provinciale interimbeleid voor intensieve veehouderij (zie ook ambtshalve aanpassingen).

De suggestie aangaande landschapstypen- en omschrijvingen nemen de gemeenten graag over. Bij de beschrijving van de huidige (landschaps)situatie zal hier gebruik van worden gemaakt.

Wetterskip Fryslân

Het Wetterskip geeft aan dat bij de onderwerpen 'Bodem en Water' het aspect 'waterberging' niet wordt genoemd. Graag ziet zij dat dit aspect in het planMER wordt meegenomen.

Standpunt gemeenten

Het aspect 'waterberging' speelt inderdaad een rol bij de uitbreiding van agrarisch bouwpercelen. In het planMER wordt dit aspect meegenomen. Waar mogelijk, zullen we dit aspect kwantitatief beschrijven.

Ambtshalve wijzingen van reikwijdte en detailniveau

Na het verzenden van de brief inzake reikwijdte en detailniveau (vanaf nu 'de brief'), zijn een aantal (beleids)keuzes voor de nieuwe bestemmingsplannen verder uitgekristalliseerd. Deze keuzes leiden tot een aantal (ambtshalve) wijzigingen in de reikwijdte en detailniveau van het planMER. Deze wijzigingen worden onderstaand beschreven.

Passende beoordeling

Beide bestemmingsplannen bevatten mogelijkheden die mogelijk leiden tot significant negatieve effecten voor de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied de 'Waddenzee'. In de brief werd voorgesteld om deze effecten in eerste onderzoek door middel van een voortoets. Ervaringen met vergelijkbare projecten, leert dat het uitvoeren van een voortoets niet volstaat, omdat significant negatieve effecten niet op voorhand zijn uit te sluiten. Daarom wordt voorgesteld om de effecten meteen te onderzoeken aan de hand van een passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet.

Intensieve veehouderij

Bovenstaand werd al aangegeven dat beide gemeenten meer terughoudend willen omgaan met de mogelijkheden voor intensieve veehouderij. Mogelijkheden voor nieuwe IV-bedrijven of IV-neventakken worden daarbij buiten de nieuwe bestemmingsplannen gelaten. Daarmee worden generieke nieuwvestigingsmogelijkheden losgelaten. Wel kan op individuele basis worden meegewerkt aan nieuwe initiatieven. Het 'alternatief intensieve veehouderij', dat was opgenomen in de brief komt daarmee te vervallen. Dit alternatief was met name toegespitst op nieuwe intensieve neventakken. Omdat de mogelijkheden beperkt blijven tot (een klein aantal) bestaande IV-bedrijven, valt er weinig verschil in milieueffecten te verwachten met bestemmingsplannen die deze mogelijkheden niet zouden hebben. Het onderzoeken van deze mogelijkheden in een apart alternatief heeft daarmee weinig toegevoegde waarde.

Mestverwerking/vergisting

Aanvragen voor covergisting van mest komen incidenteel voor. Omdat deze mestvergisters vragen om een zorgvuldige landschappelijke en milieutechnische inpassing en de milieueffecten op het schaalniveau van een bestemmingsplan buitengebied moeilijk in beeld zijn te brengen, wordt ervoor gekozen om op individuele basis mee te werken aan deze ontwikkelingen. In de bestemmingsplannen zijn dan ook geen mogelijkheden opgenomen voor nieuwe mestvergisters. Deze vorm van mestverwerking blijft in het planMER dan ook buiten beschouwing.

Wel is er ruimte voor duurzame verwerking van mest via mestraffinage, waarbij mest wordt ontleedt in waardevolle grondstoffen. Bij deze vorm van mestverwerking wordt voor 100% eigen mest verwerkt. Daarnaast zijn de benodigde installaties veel kleinschaliger dan bij covergisters; mestraffinage kan op het eigen erf plaatsvinden in een bebouwing met de omvang van een zeecontainer. Omdat bij mestraffinage veel kleinere milieueffecten aan de orde zijn (geen verkeersaantrekkende werking, minder emissies naar de lucht, geen (co-)producten van elders nodig), worden de effecten daarvan kwalitatief beschreven.

Opgaande teeltvormen

In het open landschap in het plangebied is opgaande (meerjarige) beplanting niet overal gewenst. Beplanting wordt daarom alleen op specifieke locaties toegestaan. Daarvoor is in beide bestemmingsplannen een afwijkingbevoegdheid opgenomen. In het planMER wordt kwalitatief ingegaan op de effecten van opgaande teeltvormen voor de ecologische- en landschappelijke waarden in het plangebied.

Nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven en woningen

Bij woningen en agrarische bedrijven zijn verschillende onderschikte functies en neventakken toegestaan. Voor het planMER is de vraag van belang of deze nevenfuncties kunnen leiden tot belangrijke negatieve milieueffecten. In de brief waren de mogelijkheden voor kleinschalige verblijfsrecreatie al aangemerkt als onderdeel van de reikwijdte van het planMER. Daarbij wordt in eerste instantie geconcentreerd op mogelijkheden die buiten bestaande bebouwing kunnen plaatsvinden: kleinschalige campings. Aanvullend daarop zullen ook de ecologische en landschappelijke effecten van paardrijdbakken in het planMER aan de orde worden gesteld. Van de mogelijkheden voor mantelzorg, bed- and breakfast en andere activiteiten die binnen de bestaande bebouwing kunnen worden uitgeoefend, zijn geen belangrijke milieueffecten te verwachten. Deze mogelijkheden blijven in het planMER dan ook buiten beschouwing.

Ruimte-voor-ruimte

In beide bestemmingsplannen is een ruimte-voor-ruimte regeling opgenomen waarbij één of meerdere compensatiewoningen mogen worden gebouwd wanneer beeldverstorende bebouwing wordt gesloopt. Het provinciaal beleid op dit punt is leidend. Ook van deze mogelijkheid zullen de landschappelijke en ecologische effecten kwalitatief in beeld worden gebracht.

Functieverandering

Om in te kunnen spelen op de trend van stoppende agrarische bedrijven, bevatten beide bestemmingsplannen mogelijkheden voor functieverandering. Daarbij kan de agrarische bestemming (via een wijzigingsbevoegdheid) worden omgezet tot een woonbestemming, een lichte niet-agrarische bedrijfsbestemming of een maatschappelijke functie. Uitgangspunt is dat de nieuwe functie wordt uitgeoefend binnen de bestaande bebouwing. Dit om het behoud van de veelal karakteristieke agrarische bebouwing te stimuleren. In het planMER wordt kwalitatief aandacht besteed aan de milieueffecten van de meest voorkomende wijziging: het omzetten van een agrarisch bedrijf naar een burgerwoning.

Lichthinder

In het bestemmingsplan worden geen grootschalige lichtbronnen mogelijk gemaakt. In het bestemmingsplannen zijn mogelijkheden opgenomen voor het realiseren van onder andere ligboxenstallen en paardrijdbakken. Aan beide mogelijkheden zullen regels worden verbonden ter beperking van de lichthinder. Het uitvoeren van specifiek lichthinderonderzoek is in het kader van het planMER daarom niet aan de orde.

Toch bestaat er aanleiding om kwalitatief aandacht te besteden aan dit onderwerp. Het Waddengebied is vergeleken met de rest van Nederland relatief donker. De rijksoverheid ziet duisternis dan ook als een belangrijke landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteit (zie de regels voor het Waddengebied in het *Besluit algemene regels ruimtelijke ordening*). Bovendien is het Natura 2000-gebied de Waddenzee gevoelig voor nieuwe lichtuitstraling.

Alternatief minder schaalvergroting

In de brief wordt aangegeven dat door middel van de een alternatief schaalvergroting onderzoek wordt gedaan naar de effecten van extra schaalvergroting. Omdat het bestemmingsplan (het voornemen) via wijzigingsbevoegdheden bevat tot 3,0 hectare, is ervoor gekozen om de onderzoeksvraag om te draaien en te onderzoeken wat de effecten zijn van minder

schaalvergroting. In feite komt dit op hetzelfde neer als het alternatief in de brief, omdat dezelfde mogelijkheden met elkaar worden vergeleken (plan mét en zónder wijzigingsbevoegdheden voor bouwpercelen 3,0 hectare). Het is zuiverder om de vergelijking op deze manier in te steken, omdat het voornemen (in de worst-case situatie) al uitging van verdere schaalvergroting.

Alternatief nieuwe bouwpercelen

In dit alternatief wordt - ten opzichte van het voornemen - onderzocht wat de gevolgen kunnen zijn van het realiseren van nieuwe erven in het kader van de verplaatsing van agrarische bedrijven. Door middel van een verkennend onderzoek wordt bekeken of er gebieden zijn die vanwege de landschappelijke waarden, natuurlijke waarden of gevolgen voor het woon- en leefklimaat beter kunnen worden vrijgehouden van deze mogelijkheid. Om per relevant milieuaspect een worst-case invulling te creëren wordt uit te gaan van de verplaatsing van 10 bedrijven richting een gevoelig gebied. Meer bedrijfsverplaatsingen worden binnen de planperiode niet verwacht. Ook dit alternatief wordt nader ingevuld in de hoofdtekst van het planMER.

Conclusie nadere afweging reikwijdte en detailniveau

Naar aanleiding van de reacties op de brief in zake reikwijdte en detailniveau wordt het aspect waterberging expliciet meegenomen en wordt tevens rekening gehouden met de landschapstypologie zoals de provincie die hanteert in de Verordening Romte.

Niet alle ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan zijn voor elk milieuaspect van belang. In de voorgaande tekst is aangegeven welke ontwikkelingsmogelijkheden worden meegenomen en op welke aspecten deze worden beoordeeld. In samenhang met de brief reikwijdte en detailniveau leidt dit tot het volgende samenvattende overzicht van te beoordelen ontwikkelingen en milieuaspecten.

Type ontwikkeling	Milieuaspecten												
	Natura 2000	Aantasting van EHS	Aantasting weidevogelleefgebied	Beschermde plant- diersoorten	Landschappelijke en cultuurhistorische waarden	Archeologische waarden	Bodemopbouw (geomorfologie)	Waterberging	Waterkwaliteit	Verkeershinder	Luchtkwaliteit	Geluidhinder	Geurhinder
Vergroten agrarische bouwpercelen (voornemen)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Extra schaalvergroting agrarische bedrijven (alternatief)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Verplaatsing van agrarische bedrijven en de bouw van compensatiewoningen (alternatief)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Functiewijziging agrarische bedrijven (naar burgerwoningen)	x	x	x	x	x					x	x	x	x
Nevenfuncties (o.a. kleinschalig kamperen, paardrijdbakken)	x	x	x	x	x					x	x	x	x
Opgaande teeltvormen			x	x	x								
Teeltondersteunend glas					x								
Ruimte voor ruimte		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Tabel 1 Samenvattend overzicht van onderzochte ontwikkelingen en milieuaspecten